

SHRNUTÍ

Mezi roky 2000 a 2010 v zemědělském sektoru pokračovaly strukturální změny probíhající od počátku devadesátých let. Celkový počet zemědělských subjektů se za uplynulé desetiletí snížil, a to díky výraznému poklesu počtu subjektů fyzických osob. Zároveň u subjektů fyzických osob vzrostla průměrná výměra na jeden subjekt, což poukazuje na slučování subjektů a na přesun zemědělské půdy směrem od subjektů právnických osob. Naproti tomu počet subjektů právnických osob vzrostl a jejich průměrná výměra se přitom snížila. Důvodem bylo jednak dělení podniků, jednak převod obhospodařované zemědělské půdy k nezemědělskému využití. V důsledku převodu na jiné druhy pozemků se celková výměra obhospodařované zemědělské půdy zmenšila.

Minulé desetiletí lze obecně charakterizovat jako období spíše málo příznivé pro chov hospodářských zvířat i pro pěstování některých plodin. Stavby všech hlavních druhů hospodářských zvířat byly redukovány. Snížení výměr pícnin na orné půdě koresponduje s poklesem stavů skotu, zmenšení ploch ozimého ječmene pak s úbytkem prasat a drůbeže. Nižší jsou i plochy brambor, luskovin na zrno a zeleniny. Naopak pozitivní vliv měl trh se zemědělskými komoditami na pěstování řepky a dalších technických plodin.

Zásadní vliv na strukturální změny v rostlinné i živočišné výrobě měla národní i nadnárodní dotační politika. Z podpor těžilo obhospodařování trvalých travních porostů, jejichž výměra vzrostla na úkor orné půdy. Nárůst plochy vinic je dalším příkladem významného vlivu dotačních titulů; jejich výsadba a obnova byla podporována především do doby vstupu České republiky do Evropské unie. V živočišné výrobě dotace ovlivnily například chov krav bez tržní produkce mléka. Díky subvencím z národních i evropských zdrojů se začaly výrazněji uplatňovat způsoby hospodaření šetrné k životnímu prostředí.

Počet pracujících v zemědělském sektoru se snižuje už od počátku devadesátých let a během minulého desetiletí se tento trend nezměnil. Mezi hlavní důvody patří zmíněný pokles objemu živočišné výroby a přechod k využívání automatizovaných zařízení v zemědělských podnicích. V obou typech právních forem se snížil podíl zaměstnanců na celkovém počtu pracujících; v subjektech fyzických osob je nahradili především vypomáhající členové rodiny hospodáře, zatímco v subjektech právnických osob se více využívalo sezónního zaměstnávání. Výrazně se snížilo zastoupení mladé a střední produktivní generace, pro niž je práce v zemědělství málo atraktivní i přes podporu poskytovanou ze strukturálních fondů.

Změna struktury osevních ploch směrem k vyšší plodinové homogenitě a technologicky méně náročným plodinám vyústila ve využití menšího počtu výkonnějších zemědělských strojů. Charakteristickým rysem posledního desetiletí je masové pronikání počítačové techniky do zemědělských provozů.